

vexilologie

139

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

vexilologie

139

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

František Pícha

NA OKRAJ KRAJSKÝCH ZNAKŮ A PRAPORŮ

Zákon č. 129/2000 Sb. o krajském zřízení stanovil v paragrafu 5, že nové kraje mohou užívat svůj znak a prapor¹. Protože žádný z krajů (kromě Prahy) nemá svoji historickou tradici, a tedy ani heraldickou či vexilologickou symboliku, bylo nutné vytvořit znaky a prapory zcela nové. Protože všechny krajské znaky a vlajky jsou hotovy, je na místě tuto kapitolu historie české heraldiky a vexilologie vyhodnotit. Nebudu zde znaky a vlajky ani popisovat (čtenář je jistě zná), ani rozebírat důvody, které vedly k přijetí toho či onoho symbolu. Chtěl bych se jen podívat na výsledný produkt svýma očima a chtěl bych zároveň prezentovat svůj názor na to, co se udělalo a udělat mohlo.

Několik poznámek ke krajským znakům

Koncepce krajských znaků byla projednávána Podvýborem pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (používám dnešní název, dále jen Podvýbor) v několika variantách², přičemž výsledná kritéria pro udělování znaků krajům, přijatá Podvýborem a vyjádřená v usnesení příslušného výboru Parlamentu³, se opírají o čtyři základní postuláty.

1) Krajský znak bude čtvrcený.

2) První pole ponese heraldický symbol historické země, v které kraj leží. Leží-li kraj na území dvou historických zemí, pak ve znaku budou dvě pole, nesoucí heraldické symboly obou těchto zemí.

¹ Zákon 216/2004 Sb. nahradil termín „prapor“ vhodnějším termínem „vlajka“.

² Doporučuji k prostudování koncepční návrh dr. K. Müllera a mgr. J. Tejkala publikovaný ve zpravodaji Genealogické a heraldické informace 2000 (MGHS Brno). Nevím o tom, že by Podvýbor diskutoval jinou koncepci.

³ Usnesení výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PSPČR č.198 ze dne 8.11.2000.

3) V jednom poli bude znak krajského města. Je-li tento znak sám o sobě složitý, či jinak málo vhodný k umístění do znaku jako celek, pak bude krajské město reprezentovat vhodný derivát tohoto znaku.

4) Třetí pole ponese vhodný heraldický symbol současně či tradiční dílčí identity kraje.

S touto koncepcí krajských znaků, jakkoli neobvyklou, lze v zásadě souhlasit⁴. Při absenci historické a heraldické tradice kraje využívá heraldické tradice znaků historických zemí a metropolí krajů. Zároveň dává prostor k prezentaci nově vytvořeného heraldického symbolu regionu. Vzájemná grafická podobnost (uniformně čtvrcený štít a stejná koncepce polí) prezentuje ideu vzájemné rovnosti krajů. Symboly historických zemí, které jsou součástí znaku ČR, indikují, že kraj je součástí státního zřízení České republiky. Krajské město je přirozeným reprezentantem kraje. Konečně každý kraj je svým charakterem jedinečný. Je tedy možno vytvořit i specifický symbol, který jej dostatečně charakterizuje a který tuto jedinečnost vyjádří prostředky heraldiky.

Protože první a druhý postulát bylo nutno dodržet bez možnosti jiné volby, tvůrci krajských znaků stáli ve skutečnosti před čtyřmi praktickými problémy.

1) Vytvořit vhodný heraldický symbol kraje. I když není prvotním účelem heraldického znaku, aby měl svoji vnitřní symboliku, v tomto případě bylo symbolické vyznění heraldického řešení namíste a bylo požadováno.

2) Posoudit vhodnost začlenění existujícího znaku krajského města do znaku kraje. V případě, že znak města bude shledán nevhodným k umístění do znaku kraje jako celek, pak najít vhodný derivát tohoto znaku.

3) V případě, že kraj leží na území pouze jedné historické země, pak posoudit, čím doplnit počet polí znaku na čtyři. Podvýbor to nestanovil rigorózně. V úvahu připadala dvě řešení: Buď opakováním znaku historické země z prvního pole (což bylo prvotním úmyslem Podvýboru), nebo vytvořením druhého symbolu, připomínajícího kraj. Jak uvidíme dále, pokud byla zvolena tato varianta, pak druhý symbol tak či onak většinou reflektoval historickou tradici spjatou s regionem.

4) Seřadit jednotlivé čtvrti do celku. Zde bylo nutno vzít v úvahu grafickou stránku výsledného obrazu znaku.

Jak se tedy dílo podařilo?

Pro přehlednost rozdělíme krajské znaky do tří skupin. V první skupině jsou kraje, které leží na území dvou historických zemí. Tyto znaky mají tři „povinná“ pole a celkový problém jejich tvorby byl de facto zúžen na přijetí jednoho vhodného symbolu kraje (s přihlédnutím ke vhodné symbolice krajského města a celkovému grafickému vyznění krajského znaku).

Druhou skupinu tvoří kraje ležící pouze na území jedné historické země, tedy znaky se dvěma „povinnými“ poli. Tyto kraje řešily i otázku, co bude ve čtvrtém zbývajícím poli. Tato otázka byla vyřešena buď opakováním heraldického symbolu historické země (podskupina 1) nebo vytvořením druhého symbolu (podskupina 2).

⁴ Jen pro úplnost: První postulát se pro heraldické spojení symbolů tří podjednotek (země, město, kraj) zdá být příliš rigorózní. Zde by přicházelo v úvahu i dělení štítu na třetiny. Nevidím ani výhodu, ani nevýhodu tohoto alternativního řešení.

Třetí skupinu pak tvoří vlastně jen Praha, která má zvláštní postavení, protože znak již existuje, a nespadá tedy do rámce našeho hodnocení.

Skupina 1

Moravskoslezský kraj

Kraj leží na území Moravy a Slezska, proto jsou ve znaku symboly obou historických zemí. Slezská orlice je v čestnější první čtvrti, což je správné vzhledem k tomu, že slezská část kraje je větší.

Symbolem charakterizujícím krajské město je znak města Ostravy, umístěný ve třetí čtvrti.

Moravskoslezský kraj má (s výjimkou Chebska a Olomoucka) svoji územně heraldickou tradici. To byl zřejmě důvod, proč byla čtvrtá (!!) čtvrt', patřící kraji, vyplněna kombinací historických znaků Opavska a Těšínska (jeho derivátu), a to formou polcení. Z heraldického hlediska je to vhodné řešení. Druhou alternativou spojení znaků by bylo dělení čtvrti, což by možná bylo graficky výraznější.

Symbol, charakterizující kraj v jeho jednotě, však ve znaku zcela chybí. Je to škoda. Snad obyvatelé té části kraje, která s Opavskem či Těšínskem nemá nic společného, přijmou takové symbolické vyjádření moravskoslezského regionu⁵.

Proč je symbol kraje až ve čtvrté čtvrti, mi není jasné. Koncepčně i heraldicky čistší by bylo klasické uspořádání čtvrtí, tedy v pořadí Slezsko, Ostrava, kraj, Morava.

Olomoucký kraj

Kraj leží na Moravě a částečně ve Slezsku, proto symboly obou historických zemí, s Moravou v čestnějším prvním poli.

Symbolem krajského města je doplňková figura z olomouckého znaku – písmena SPQO. Heraldicky vhodné a čisté řešení, protože městský znak sám je postaven na moravské orlici, která již ve znaku je.

Symbolem kraje je modrý vlnitý kosmý pruh na zlatém poli, připomínající řeku Moravu protékající úrodnou zemí. Jednoduché, symbolicky velmi vhodné a heraldicky čisté řešení. Řeka Morava je páteří regionu a zlatá pole jeho charakteristikou.

Pořadí polí bylo vhodně přesunuto tak, aby i graficky byl znak výrazný.

Je škoda, že nezbylo místo na nějakou heraldickou reminiscenci Olomouckého biskupství, jehož existence se táhne historií regionu jako červená nit, ale zde se nedalo nic dělat⁶.

Pardubický kraj

Kraj leží v Čechách a částečně na Moravě, proto oba znaky historických zemí. Znak Čech je logicky v čestnější první čtvrti.

Symbolem krajského města je znak města Pardubic, z grafických důvodů umístěný ve čtvrté čtvrti.

⁵ V této souvislosti je třeba zmínit návrh Jiřího Loudy na řešení třetí čtvrti krajského znaku: ve zlatém poli modré vlnité břevno (symbolizující rozvodí mezi Baltským a Středozemním mořem), nad ním černé ozubené kolo, pod ním černá zkřížená kladívka. Je to hezké řešení a je škoda, že tento návrh neprošel.

⁶ Bylo možné i řešení využívající srdeční štítek, tedy páté pole. Znamenalo by však heraldické narušení jednotného systému a nadřazenost biskupství celému kraji.

Za symbol kraje byla zvolena stříbrná hradební zeď s prolomenou branou na modrém poli, v bráně zlatý glóbus, v klenáku brány lyra. Hradební zeď bych bral – Pardubicko lze charakterizovat v symbolické zkratce jako „kraj hradů“. Proč glóbus, proč lyra, nevím. Ani jedno si s Pardubickem prvoplánově nespojím. Jsme odkázáni na oficiální výklad. Tím se však vypovídací schopnost a symbolická síla doprovodných figur ztrácí. Což nebylo možno specifikata pardubického regionu charakterizovat lépe?

Umístění lyry do klenáku je z heraldického hlediska velmi ubohé řešení, protože tato figura tak zcela zaniká. Je to doprovodná figura, která musí být také vidět, aby byl splněn účel, pro který byla do znaku dána. Heraldicky správné umístění lyry je nad hradbu, nebo do výrazného štítku na hradbu. Rovněž celková kresebná koncepce této čtvrti, kdy modrý podklad štítu zaniká, je ošklivá. Celkově jde o heraldicky slabé, překomponované a symbolicky nevýrazné řešení.

Vysočina

Kraj leží v Čechách a na Moravě, proto heraldické symboly obou historických zemí. Symbolem krajského města je červený ježek ze znaku krajského města Jihlavy. Logicky a heraldicky správně vybraný derivát jihlavského znaku.

Symbolem kraje se stala větvička červených jeřabin na stříbrném poli. Nádhera, s obrovským potenciálem pro grafickou prezentaci kraje! Vtipné, heraldicky jednoduché a čisté řešení, symbolicky výrazné.

Skupina 2.1

Královéhradecký kraj

Kraj leží na území Čech, v prvním poli je český lev, který se opakuje v poli čtvrtém.

Protože dominantou znaku města Hradce Králové je také český lev, byla jako symbol krajského města vcelku správně a vhodně zvolena figura, kterou hradecký lev drží, a to stylizované zlaté písmeno G. Tato figura byla položena (zřejmě s ohledem na celkovou grafickou koncepci znaku) na modré pole, stejně jako v barevném vyobrazení městského znaku z roku 1505⁷. Vtipné řešení.

Heraldickým prvkem, který má charakterizovat Královéhradecký kraj jako takový, je zlatá koruna na modrém poli. Heraldicky čisté a jednoduché. Oficiální zdůvodnění symboliky koruny se váže k historii kraje, jehož přední města byla věnným panstvím českých královen. Ale já chápu symboliku znaku tak, že Královéhradecký kraj je (svým významem, ale i také díky Krkonošům se Sněžkou, které v kraji leží) korunkou na hlavě českého státu. Zejména v tomto kontextu se heraldická zkratka charakterizující kraj autoru znaku povedla.

Liberecký kraj

Kraj leží v Čechách, proto pouze český lev, který se opakuje i ve čtvrtém poli.

Symbolem charakterizujícím krajské město je stříbrné vozové kolo s osmi rameny, které je doplňkovou figurou ve znaku města Liberce. Heraldicky vtipné a čisté řešení, jak využít jinak málo výrazný liberecký znak.

Symbolem kraje je stříbrný volný vydutý hrot na modrém poli připomínající dominantu Ještědu. Heraldicky čisté, jednoduché, symbolicky vhodné řešení, k němuž není nutný další komentář.

⁷ Za informaci díky ing. Petru Exnerovi, autorovi krajského znaku.

Středočeský kraj

Kraj leží v Čechách, proto český lev, který se opakuje i ve čtvrtém poli.

Symbolem kraje je stříbrné pole se dvěma modrými vlnitými břevny, která, podobně jako u Plzeňského kraje, představují dvě hlavní řeky regionu. Heraldicky jednoduché a čisté řešení, symbolicky výrazné, neboť Vltava a Labe determinují historii i současnost kraje.

Kraj nemá jako jediný své krajské město. Tento fakt se projevuje i ve znaku, kde symbol krajského města celkem správně chybí. Místo znaku Prahy, která slouží jako sídlo kraje, byla vtipně vložena plamenná přemyslovská orlice jako připomínka toho, že střední Čechy byly a jsou jádrem českého státu. Heraldicky i symbolicky velmi dobré řešení.

Skupina 2.2

Jihomoravský kraj

Kraj leží na území Moravy. Moravská orlice je pouze v první čtvrti.

V druhé čtvrti symbolizuje krajské město znak Brna (konečně je snad zapomenut nesmyslný návrh, který vložil do druhého pole dnes neplatný a navíc chybně definovaný znak Brna).

V třetí čtvrti je symbol kraje - zlatý vinný hrozen na červeném poli. Heraldicky čisté a jednoduché řešení v historických moravských barvách se symbolicky jasnou, pro kraj specifickou figurou.

Ve čtvrté čtvrti je historický znak Moravského markrabství, modré pole se zlatočerveně šachovanou orlicí. Odhlédneme-li od odborných sporů, zda byl tento pták uznávaným znakem Moravského markrabství (nepochybně, alespoň po určitou dobu, ano), vyvstává otázka účelu jeho umístění právě do znaku Jihomoravského kraje. Je prezentován jako „symbol smíření“. Symbol smíření s čím? A proč je smíření tolik charakteristické právě pro jižní Moravu? A proč je smíření symbolizováno právě orlicí a proč právě touto? Navíc se od orlice v první čtvrti liší čtvrtá čtvrť jen barvou šachování. Vypovídací schopnost tohoto symbolu, grafická i sémantická, je nulová. Myslím, že jedině, co orlice vskutku symbolizuje, je tvrdohlavost pana hejtmána Juránka. To je dost málo.

Daleko vhodnější by bývalo bylo vytvořit pro čtvrté pole např. připomínku Velké Moravy v heraldické formě (tak jak se to podařilo Zlínskému kraji) či připomínku pravěkého osídlení jako symbol historie regionu.

Jihočeský kraj

Český lev, umístěný pouze v první čtvrti, vypovídá, že celý kraj leží v Čechách. Snad občané Dačicka a Slavonicka prominou toto historické a heraldické faux pas.

Symbolem krajského města je zjednodušený znak Českých Budějovic - na červeném poli stříbrná hradba s třemi věžemi, což lze vzhledem ke komplikovanosti městského znaku akceptovat. Pro grafické vyvážení (stejně barvy s českým lvem), byl tento symbol vhodně umístěn do čtvrté čtvrti znaku.

Symbolem kraje se stal zlato-stříbrně polcený kůl na zeleném poli, symbolizující přírodní bohatství jižních Čech, historickou Zlatou stezku i stříbropěnnou Vltavu. Pěkné, jednoduché a (s přimhouřením oka) heraldicky čisté vyjádření (dva kůly by byly čistší). Modrá barva pole, která by symbolizovala charakteristické rybníky patřící ke kraji tak jako víno k jižní Moravě, by možná byla symbolicky silnější, ale to je detail.

Historie kraje (tentokrát i včetně Dačicka a Slavonicka) je neodmyslitelně spjata s historií rodu Vítkovců. Proto druhá čtvrt' znaku, nesoucí růži a barvy dvou hlavních větví vítkovského rodu jako připomínku historie kraje, je symbolicky vynikající a heraldicky čisté řešení. Čtyři tinktury v jedné čtvrti jsou sice až až (já osobně pokládám znak se čtyřmi tinkturami obecně za projev heraldického nevkusy), ale v tomto případě je to namístě. V heraldické zkratce je pak vítkovská růže, coby symbol prvoplánově charakterizující kraj ve svém celku, snad i případnější než polcený kůl ve třetí čtvrti, jehož symboliku nutno domýšlet.

Plzeňský kraj

Kraj leží v Čechách, proto český lev, který je pouze v prvním poli.

Ze složitého znaku Plzně bylo jako symbol krajského města vybráno zelené pole s velbloudem. Je to jedno z pěti možných řešení, a já si skromně myslím, že mělo krajské město reprezentovat historicky nejstarší heraldické znamení Plzně, tedy pole s chrticí. Do celkové grafické koncepce znaku však zvolený symbol Plzně zapadá.

Symbolem kraje je zelené pole se dvěma břevny, stříbrným a zlatým. Heraldicky jednoduché a čisté řešení. Zelená je barva hranice, kterou kraj odjakživa tvořil a přes kterou se otevírá Evropě, břevna představují dvě hlavní řeky, Otavu a Berounku, odvádějící vody z regionu, a spojující tak kraj s ostatními regiony Čech. Symbolicky výrazné.

Historii kraje a duchovní tradice připomíná ve čtvrté čtvrti stříbrná rotunda, odkazující na nejstarší zachovanou stavbu v Čechách, rotundu ve Starém Plzenci. Dobře, heraldicky čisté řešení.

Ústecký kraj

Kraj leží v Čechách, proto český lev, který je pouze v první čtvrti.

Znakem krajského města je také český lev, ale navíc ozdobený přílbou, a je umístěn do čtvrté čtvrti jako pendant ke čtvrti první. Toto řešení je vhodné, i když obě pole se, zvláště v miniaturním provedení, budou vizuálně lišit jen málo.

Dvě další čtvrti znaku symbolizují kraj. Prvním symbolem je na modrém poli stříbrný pluh na zeleném pažitě. Připomíná Přemysla Oráče, tedy historickou tradici kraje. Jako takové by toto znamení nemělo být umístěno ve třetí čtvrti. Ale to je detail. Rovněž pata by měla být spíše zlatá, aby byla výraznější (a symbolicky by vyjadřovala i nerostné bohatství kraje), ale to je také jen drobnost. Pluh by rozhodně neměl mít kolečko, protože Přemysl Oráč takový typ pluhu určitě neznal.

Vlastním symbolem kraje je cosi, co má představovat Portu Bohemicu, tedy symbolizovat kraj jako bránu do Čech. Jako nápad je to výborné, jedná se o naprosto jednoznačnou symbolickou zkratku charakterizující kraj. Heraldické ztvárnění tohoto symbolu je ovšem příšerné (odhlédneme-li od toho, že ani podle oficiálního heraldického popisu se „to“ nedá nakreslit) a je až s podivem, že Podvýbor takovéto řešení pustil. Vždyť Porta Bohemica se dá ztvárnit jednoduše a heraldicky čistě, např. jako volně položená stříbrná hradební věž s prolomenou branou na modrém poli, popřípadě doplněná jednou vlnkou v patě štítu.

Karlovarský kraj

Kraj leží v Čechách, proto český lev, který je pouze v prvním poli. Detailista by snad zaznamenal, že nebylo v dalším poli připomenuto Chebsko jako historicky i heraldicky svéprávný region.

Symbolem sídla kraje je městský znak Karlových Varů, graficky vhodně přesunutý do čtvrté čtvrti.

Zbývající dvě čtvrti charakterizují kraj: vřídlo a zkřížená kladívka, obojí zlatostříbrné na modrých polích, symbolizují lázeňství a hornictví. Co jiného také zvolit? Co se týče pole s vřídlem, to je jednoduché a heraldicky čisté, ale přidat zkřížené větévky pod hornická kladívka bylo, myslím si, zbytečné a poněkud nevkusné. Celek připomíná spíše logo nějaké továrny či hlavičku diplomu pro zasloužilé horníky.

Symbol, který by připomínal historii a tradice regionu, ve znaku chybí. V tomto případě celkem oprávněně.

Zlínský kraj

Kraj leží na Moravě. Moravská orlice je pouze v první čtvrti.

Krajské město reprezentuje zlatá osmicípá hvězda na modrém poli, doplňková figura ze znaku Zlína. Jednoduché a čisté řešení. Z grafických důvodů byl symbol krajského města vhodně přemístěn do čtvrté čtvrti.

Symbolem historie a tradice regionu je ve zlatém poli modrá kniha se zlatým patriarším křížem na obálce. Vtipné, heraldicky čisté a symbolicky výrazné připomenutí Velké Moravy.

Symbolem kraje se staly symboly tří historických oblastí – Valaška (valašky), Hané (radlice) a Slovácka (vinný hrozen). Koncepčně jde o velmi dobré, symbolicky výrazné řešení. Kresebné ztvárnění však připomíná spíše nějakou starou vesnickou pečeť. Radlice je přeložena přes zkřížené valašky a hrozen je nepoměrně menší, což obojí je z heraldického hlediska diskutabilní. Pokud je znak tvořen symboly více rovnocenných podútvarů, bylo by heraldicky čisté, aby figury symbolizující tyto podútvary byly stejně velké a zaujímaly stejně důležitá místa. Správným řešením by asi bylo vhodné rozdělení pole na třetiny. Ale možná že bylo úmyslem, aby figury připomínaly pečeti vesnic Zlínska, a tedy indikovaly venkovský charakter kraje.

Skupina 3

Praha

Hlavní město Praha je reprezentováno historickým znakem Prahy. Komentáře proto netřeba.

V souhrnu, kdybych byl učitelem heraldiky (a já jím nejsem), bych práci tvůrců znaků hodnotil asi takto:

Jednička – Olomoucký, Královéhradecký, Vysočina, Liberecký, Středočeský, Jihočeský

Dvojka - Moravskoslezský, Plzeňský, Karlovarský, Zlínský

Trojka - Pardubický, Jihomoravský, Ústecký

Vexilologické souvislosti

Základní kritérium pro udělování vlajek krajům přijaté Podvýborem bylo formulováno v usnesení č.198 Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu

PČR, jehož je Podvýbor součástí, z 8.11.2000. V tomto usnesení se pravilo, že krajské vlajky budou mít „pruhovaný podklad s položením znaku“. Tedy (srozumitelně řečeno) na vlajkový list skládající se z několika pruhů bude umístěn znak kraje. Tato představa zřejmě byla diskutována i v Podvýboru, neboť tak je formulována koncepce krajských vlajek i ve výše citovaném Müllerově a Tejkalově materiálu.

Taková koncepce není ve státní, regionální či komunální vexilologii nikterak neobvyklá. Pruhovaná (či jinak geometricky dělená) vlajka je jednoduchá a výrazná, přičemž štít se znakem je vhodným rozlišujícím prvkem. Heraldický klasik K. Schwarzenberg sice varuje před pokládáním znaku na list vlajky, především pak pokud barvy listu vlajky pouze kopírují barvy pole a figury znaku, ale připouští, že heraldický štít na vlajkovém listu být může, zejména tehdy, pokud list vlajky je jednobarevný nebo nekopíruje barvy znaku. U osobních či státních vlajek, kdy prvotním účelem vlajky je suplovat znak, je použití heraldického znaku na listu dokonce vhodné.

V našem specifickém případě tedy chybí důvod, proč nevyužít koncepci pruh-znak. Vlajka kraje je svou funkcí primárně úředním, „státním“ vlajkovým symbolem (znak na listu má tedy své opodstatnění) a barvy listu by mohly být odvozeny jen z určitého pole nebo prvku znaku (nebo nemusejí být odvozeny od znaku vůbec). Příkladem úspěšné aplikace této koncepce na tvorbu regionálních vexilologických symbolů budíž například Chorvatsko.

Co víc, prostřednictvím takového řešení by došlo i k žádoucímu odlišení kompozice krajských vlajek od vlajek obecních, protože ty se zásadně Podvýborem neschvalovaly, pokud obsahovaly na vlajkovém listu štít znaku (ačkoliv toto zamítavé stanovisko Podvýboru nemá, jak plyne z výše uvedeného, racionální vexilologické jádro).

Jedinou nevýhodu vlajek se znakem vidím v tom, že i krajské vlajky by měly být (a to je pouze a jedině můj osobní názor, nic jiného) podřízeny něčemu, čemu já říkám „vyšší princip vexilologie“. Mohu-li vysvětlit v krátkosti, pak asi takto. Základní rozdíl mezi chápáním moderní vlajky a znaku jako dvou různých symbolů politické jednotky vidím v tom, že státní (a analogicky pak i regionální či obecní) vlajka je sice vlajkou státu (regionu, obce), ale z hlediska principu demokracie může - a měla by - být i vlajkou *občanů* státu (regionu, obce). Tedy měl by ji a směl by ji vyvěšovat každý občan. Znak se tímto vyšším principem neřídí. Byl, je a zůstane symbolem výlučnosti fyzické nebo právní osoby, kdežto vlajka pak, jako jeho přirozený pendant, je symbolem sounáležitosti a spoluodpovědnosti. Kde tomu tak není, pak vlajka svojí funkcí pouze supluje znak.

Tento vyšší princip není výmysl. Podíváme-li se například na vývoj státní vexilologie, jsou nositelem symbolického účinku (včetně prezentace státu navenek) právě „národní“ vlajky (ať už pak jsou zákonně kodifikovány pod jakýmkoliv jménem), tedy vlajky vzniklé „zdola“ - mnohdy na protest proti státní moci (tedy i proti znakům) ! - a užívané všemi občany státu bez rozdílu. Vlajky tedy většinou nevznikly z iniciativy státu a nevyvíjely se k tomu, aby suplovaly znak. Státní vlajky, vyhrazené orgánům státu, jsou dnes zpravidla symboly sekundárními, jsou od národních vlajek účelově odvozené.

Logicky vlajka, která aspiruje na to, aby byla vlajkou všech občanů příslušného regionu, by neměla pouze suplovat znak. Ergo, neměla by nést znak státu či regionu (vyhrazený pouze orgánům státu/regionu), není-li ovšem takový znak zlidovělým symbolem jako například ve Švýcarsku. A protože se domnívám, že (podobně jako v Německu, Rakousku, Nizozemsku...) by měly naše krajské vlajky do budoucna tuto aspiraci mít, nebo alespoň by jim měla být dána šance tuto aspiraci mít, pokládám řešení typu pruh-erb za málo vhodné. Vždyť české kraje přece nejsou administrativní jednotky

státní moci, ale především samosprávné jednotky !

Ponechd překvapivě se Podvýbor přiklonil k řešení, že krajský prapor bude tvořen obrazem krajského znaku, převedeným do vlajkového listu. Neznám důvody tohoto kroku, který je v rozporu s usnesením příslušného výboru Parlamentu, tedy se svým vlastním kritériem. Dosud platné usnesení parlamentního výboru však stále hovoří o pruhované vlajce „s položením znaku“⁸.

Toto řešení jednotné koncepce krajských praporů navržené J. Martykánem a prakticky prosazené Podvýborem není v zásadě chybné a má racionální podklad. Především odstraňuje nebezpečí podobnosti krajských vlajek s vlajkami obcemi. V regionální vexilogii není nikterak nové, například švýcarské kantony nebo švédské kraje mají také heraldické vlajky. Jako vzor pro vlajku českého kraje je však z hlediska moderní vexilogie z několika důvodů nevhodné.

Prvním důvodem je výše uvedené hledisko vyššího principu. Heraldická vlajka (tedy superpozice štítu znaku do vlajkového listu) již svojí podstatou a koncepcí představuje krajský znak, podobně jako pruhovaná vlajka „s položením erbu“. Nic více, nic méně. Její jedinou funkcí je tedy zastupovat znak. Např. jako osobní vlajka hejtmana či jako výzdoba budovy krajského úřadu či zasedací místnosti rady. Ale to by nemělo být funkcí krajské vlajky. Zatímco heraldický znak nesmí užívat jen tak někdo, vlajka (ať už na úrovni státu, regionu či obce) je v moderním světě primárně symbolem sounáležitosti. Dalo by se s trochou nadsázky říci, symbolem občanské společnosti či demokracie. Vzletně řečeno, měl by ji vyvěšovat každý, kdo cítí hrdost nad svou příslušností k území, které vlajka reprezentuje. I zákon ctil tento vyšší princip (i když jsem přesvědčen, že zcela mimoděk), když říkal: „K užívání praporu kraje není nutný jeho souhlas“⁹. Heraldická vlajka, která obsahuje pouze a jediné ty symboly, které byly určeny výlučně k reprezentaci kraje jakožto právní jednotky a jeho představitelů a k jejichž užití je souhlas orgánů kraje nutný, nemůže se stát vlajkou kraje, tedy vlajkou občanů kraje. Děti by se však v občanské výchově měly učit zapamatovat si jednoduchý symbol **svého** kraje, a tím heraldická vlajka není.

Druhý důvod je čistě vexilologický. Je nepsanou stěžejní zásadou vexilogie, že vlajka má být jednoduchá, a je druhou zásadou vexilogie, že vlajka má být rozlišitelná. Vlajkový list současných krajských vlajek přesycený barvami a figurami první zásadu nesplňuje. Co se týče zásady druhé, všechny krajské vlajky jsou koncepčně stejné (čtvrcené) a řada z nich barevně i figurálně velmi podobná. Vždyť devět vlajek má

⁸ Je zajímavé, že České vexilologické stránky (<http://web.uhk.cz/cvp/cvp.htm>) publikují text relevantní části usnesení č.198/2000 jinak: „Prapor heraldický, tj. převod celého znaku bez štítu na list praporu do čtyř obdélníkových polí“. Oficiální text usnesení, uvedený na webové stránce Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, však tuto změnu nemá a pochybuji, že usnesení, platné v době přijímání krajských praporů, znělo tak, jak je České vexilologické stránky publikují. Viz poznámka redakce (5).

⁹ Tak to bylo v původním paragrafu 5 zákona č. 129/2000. Po novelizaci byl paragraf 5 změněn a úplně znění zákona č. 129, vyhlášené zákonem č. 3/2003 Sb., již tuto klauzuli neobsahovalo a ponechalo tedy plně v kompetenci krajů, kdo smí a nesmí používat krajský prapor a za jakých podmínek. Zatím poslední novela zákona o krajích, provedená zákonem č. 216/2004 Sb, se vrátila k původnímu znění. Nádherný příklad české legislativy. Kolik obecně závazných vyhlášek upravujících užívání krajských vlajek bude muset být změněno, aby se nedostalo do rozporu se zákonem ?

v prvním poli českého lva! I když jsou krajské vlajky snadno odlišitelné od vlajek obecních, jsou špatně odlišitelné od sebe navzájem. Zkusme si je představit vyvěšené vedle sebe, což by měl být častý praktický příklad. Nepoznáte, která je která. Pomineme-li spekulativní otázku „vyššího principu“, pak i z tohoto hlediska je řešení pruhy-znak vhodnější, neboť barevná různost vlajkového listu napomůže k náležitému rozlišení a zapamatování.

Konečně jsou zde důvody grafické. Kompoziční změna ve své podstatě čtvercového štítu do obdélníku vlajkového listu je násilná všude tam, kde erbovní figury nelze adekvátně rozšířit¹⁰. Navíc je čtvcená heraldická vlajka absolutně nevhodná pro vyvěšení na příčné břevno ve formě korouhve, které je čím dál tím častější prezentací vexilologického symbolu na veřejnosti (zejména proto, že k tomu, aby obraz vlajkového listu žádoucím způsobem vynikl, není potřeba větru).

Neklasicktější, nejjednodušším, vexilologicky nejčistším a nejpraktičtějším řešením je vlajka s geometricky děleným listem, tradičně pak (ale nikoliv principiálně) v barvách znaku. Kde je to vhodné či žádoucí, pak list vlajky může být doplněn i jednoduchou figurou, vlajkovým odznakem čili badgem, která by napomohla k odlišení a zapamatování.

K odlišení od stávajících obecních vlajek je možno zvolit takové geometrické dělení listu, které se ve stávajících vlajkách neobjevuje. Možností je řada, ale není přeci nezbytně nutné, aby vlajky byly z hlediska dělení listu koncepčně stejné.

Výše uvedené klasické řešení zvolili například na Slovensku, i když (zejména v oblasti komunální vexilologie) šli poněkud „špecifickou“ cestou, a výsledek je podle mého názoru překvapivě dobrý, i když, právě kvůli absenci odznaků na praporovém listu a primitivní grafické koncepci, jsou slovenské prapory neosobní a vzájemně obtížně rozlišitelné.

Abych jen nekritizoval.

V souvislosti s přijatou koncepcí čtvcených krajských znaků se z hlediska vexilologického řešení nabízely tři vzájemně související koncepční kroky, které však (pokud vím) nebyly dostatečně diskutovány ani – a zde si myslím, že ke škodě české heraldiky a vexilologie - realizovány.

1) Měl být, alespoň pomyslně, koncipován tzv. malý znak kraje, který by mohl být tvořen štítem nesoucím heraldický symbol kraje z krajského znaku. Ve většině případů by jím byla současná třetí čtvrt' krajského znaku (v případě Moravskoslezského kraje čtvrtá). Všechny tyto malé znaky jsou jednoduché, zapamatovatelné a vzájemně odlišitelné symboly charakterizující kraj jako svébytnou geopolitickou jednotku. Položme si jednoduchou otázku: Proč byl heraldický symbol kraje vlastně koncipován do krajského znaku? Odpověď je nasnadě: aby prezentoval (a potažmo pak i reprezentoval) kraj. Je to, jak to trefně definoval Jaroslav Martykán, „identifikační pole“. Je již vedlejší, zda by se stal malý znak skutečným, právně podloženým heraldickým symbolem kraje či ne, ale nevidím důvod, proč ho neumístit na dresech sportovní reprezentace kraje, na propagačních brožurách, či použít ho jako základ loga kraje nebo, a teď jsme u toho, jako základ krajské vlajky.

¹⁰ Toto se dá řešit tím, že rozměry vlajky budou 1:1 stejně jako ve Švýcarsku a Švédsku. Proč se tak nestalo u nás, nevím. Viz poznámka redakce (6).

2) Od tohoto malého znaku měly být odvozeny barvy kraje¹¹. Barvy kraje (stejně jako specifické barvy státní, firemní či stranické) jsou přirozeným způsobem, jak kraj zviditelnit, a vlajka je vhodným prostředkem. Žádný z našich krajů, na rozdíl třeba od regionů Německa, Rakouska či Nizozemska, nemá historické barvy. Malý znak, který je heraldickou identifikací kraje, však takové barvy má, a existuje i symbolika, vztahující se k těmto barvám. Proč toho nebylo využito při volbě barev kraje? Vždyť heraldika je logická inspirace.

3) Od barev kraje, s přihlédnutím k figurám v malém znaku, měla být odvozena krajská vlajka. Vlajka, to jsou barvy. Krajská vlajka by tedy měla reflektovat krajské barvy. To je tradiční, vexilologicky čisté a koncepčně logické řešení. Vlajka by měla být proto koncipována až tehdy, budou-li známy krajské barvy, a ty, jak si myslím, měly být odvozeny od malého znaku kraje. Dominantní figura malého znaku (popřípadě i celý malý znak) pak může být vhodným grafickým prvkem, vlajkovým odznakem, který by případně napomohl k odlišení a zapamatování.

Vlajka koncipovaná na základě malého znaku nesupluje krajský znak, a to ani pokud by byl celý štít malého znaku převeden do vlajkového listu (jednoduše proto, že malý znak není krajským znakem!). Na druhé straně, v souladu s heraldickou tradicí, z něj inspiračně vychází, a to pouze z té části krajského znaku, která je pro kraj charakteristická. Taková vlajka tedy krajskému znaku nepodléhá, ale ani mu neodporuje. Má všechny předpoklady stát se všeobecně používaným symbolem kraje, nikoliv jen prostředkem identifikace či symbolem krajské svrchovanosti.

Je již jedno, zda by takové vlajky měly jednotný design nebo ne, či jak by se zajistila odlišnost krajských vlajek od vlajek komunálních. Řešení je řada, včetně koncepce, kdy by se na geometricky dělený vlajkový list v barvách kraje položil jako vlajkový odznak malý znak kraje ve formě heraldického štítku. Od toho máme odborný orgán znalý detailů komunální vexilologie, který by tuto otázku posoudil. Obecně jsem proti jednotnému designu, protože série takových vlajek trpí nedostatkem rozlišovací schopnosti a těžko se zapamatovává.

Jak vidíme, kraje mohly být krásně reprezentovány moderními vexilologickými symboly, které by postupně mohly vejít do povědomí občanů a mohly by být široce, i nevexilologicky, využívány.

Poznámky redakce:

(1) Pod názvem „In memoriam krajské znaky a prapory“ otiskl autor tento článek v brněnských *Genealogických a heraldických informacích* 2003, Brno 2004, s. 62-73. St. Kasík pak pod názvem „In memoriam krajské znaky a prapory – podruhé ...“, *Genealogické a heraldické informace* 2004, Brno 2005, s. 96-103 uveřejnil svůj komentář k němu. Pro jeho kritický pohled na problematiku krajských symbolů jej otiskujeme pod novým názvem a ve zkráceném znění, které autor doplnil pro čtenáře *Vexilologie* novými poznatkami.

(2) V souvislosti se skutečností, že zákonem č. 216/2004 Sb. z 8.4.2004 došlo ke změně zákonů č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) a č. 129/2000 Sb., o krajích

¹¹ Některé kraje již své barvy přijaly jako např. Karlovarský či Liberecký kraj. Barvami Karlovarského kraje jsou červená a modrá. Barvami Libereckého kraje jsou bílá, červená a modrá. Volba barev je v zásadě správná, ale nevychází z vlastního heraldického symbolu kraje, tedy z malého znaku.

(krajské zřízení), která nahradila v příslušných zákonech termín prapor termínem vlajka, odpadla příležitost využít této dichotomie k vytvoření vlajek odvozených od krajských barev, jak uvádí autor v závěr svého článku. Z toho důvodu jsme vypustili část článku pojednávající o autorových návrzích na takové vlajky pro jednotlivé kraje.

(3) Na znaku a vlajce Pardubického kraje nejde vůbec o glóbus, jak je uváděno v jejich popisu, ale o kartografickou síť poledníků a rovnoběžek pro mapu světa (příp. mapu glóbu).

(4) Znak Ústeckého kraje byl nejvíce zostuzen a historiky ze Žatce a Loun označen za „omalovánky“. Nehledě na to, že pluh v době Přemyslově ještě vůbec neexistoval a uvedený nástroj ve znaku zobrazuje stadický pomník.

(5) K poznámce 8: autorem stále citovaná „pruhovaná vlajka s položením znaku“ je jedinou (!) větou z osmistránkového (!) návrhu heraldiků, který se jinak výlučně věnoval problematice krajských znaků a byl otištěn jako podkladový materiál, nikoli jako usnesení. Heraldici tak naznačili jednu možnost řešení praporů a ponechali na vexilologických specialistech konečné řešení. Protože jak prapory, tak vlajky se odvozují od příslušných znaků, a tedy na ně navazují, shodli se při jednání podvýboru vexilologové s heraldiky, že v zájmu jednotného stylu krajských vlajek bude nejvhodnější a právě systémové použití k jejich tvorbě tzv. čistý heraldický převod znaků na listy vlajek.

(6) K poznámce 10: protože vlajka krajská může být vyvěšována spolu s vlajkou státní nebo komunální. Zároveň bylo zámyslem, aby se nemohla vyvěšovat právě v podobě korouhve, což je nežádoucí z mnoha důvodů.

A reputable Moravian heraldist and vexillologist presents his critical view on newly adopted regional symbols and on the general conception of their arrangement in this article. They are modelled as quartered arms and/or heraldic flags showing the relevant historical country's (Bohemia, Moravia and Silesia) arms completed with those of the administrative seat of the region and with the newly created particular symbol of the said region. The author also stresses weak points of this conception's application in particular regions of the Czech Republic. As for vexillological consequences he would prefer if those flags were derived from colours of the "regional quarter" of the arms only. According to his opinion, they should be arranged in horizontal stripes and charged by the complete regional quarter of the arms or by its main element only.

Jiří Tenora

ZPRÁVA Z 21. MEZINÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU V BUENOS AIRES

Kongres se konal ve dnech 1.-5. srpna 2005 v argentinském hlavním městě Buenos Aires pod názvem *Vexilobaires*. Byl to první kongres v Jižní Americe a třetí na jižní polokouli (po Melbourne v roce 1989 a Kapském Městě v roce 1997). Hostiteli byli prof. Aníbal Gotelli za *Centro Interdisciplinario de Estudios Culturales* a Alberto Perazzo za *Asociación Argentina de Vexilología*. Na přípravě kongresu se významně podílel i

Argentinec Gustavo Tracchia se stálým sídlem v New Yorku. Obstarával spojení s cizinou především pomocí internetu.

Na rozdíl od jiných kongresů, jež často začínají už v předvečer zaregistrováním a recepcí na radnici, byl tento kongres zhuštěn do pěti dnů, hlavně z úsporných důvodů. Vlajkový sál představoval skutečně něco nového. V podlouhlé místnosti byly seřazeny vpravo všechny vlajky (vlastně prapory) členů FIAV, i těch notoricky nepřítomných, vlevo pak prapory argentinských provincií, i historických. Úplná pastva pro oči nejen pro znalce, nýbrž i pro obyčejné návštěvníky.

Sjezdu se zúčastnilo 62 osob, z toho 14 doprovázejících (1). Ve srovnání s evropskými kongresy tedy účast poměrně slabá, na poměry na jižní polokouli však dostatečná. Bylo to způsobeno jednak leteckou dopravou, která je na jih od rovníku dražší než na severu pro menší hustotu letů, jednak obavou ze zimy, která tam panuje, když u nás vládne léto. První argument vyvážilo poměrně nízké kongresné (750 argentinských dolarů, což odpovídá necelým 200 euro) a přijatelné náklady na ubytování a stravování (2). Druhý argument nemohl příliš obstát, vždyť město leží na 35. rovnoběžce, tedy asi jako v Evropě Kréta.

Zahájení v pondělí 1. srpna bylo slavnostní v tom nejlepší smyslu slova. Na nádvoří Recolety, objektu, kde se kongres konal, se sešikovala hudba 1. pěšího pluku "Patricios de Buenos Aires" v historických uniformách z roku 1806 - černý cylindr s kokardou a bílým pérem, tmavomodrý fráček, bílé řemení, červená šerpa kolem pasu, bílé kalhoty a černé jezdecké boty, bohužel bez ostruh. Napravo od pódia s pořadateli a funkcionáři FIAV se shromáždili delegáti s praporem příslušné společnosti, nalevo pak ostatní účastníci. Projevy byly krátké, ale díky vlajkoslávě a řízné hudbě skutečně slavnostní. Podruhé (po Stockholmu) byla na veřejnosti zahrána hymna FIAV "Marcia Vexillum", kterou věnoval federaci na stockholmském kongresu skladatel Harry Sernklef. Následovala malá okružní jízda městem a návštěva několika významných budov na *Plaza de Mayo* (katedrála, muzeum vládní budovy *Casa Rosada*, přijetí na radnici předsedou vlády hlavního města). Obvyklá recepce se konala v kulturním středisku Recoleta. Po diskusním panelu o budoucnosti vexilologie následovalo valné shromáždění FIAV.

Druhý den byl zcela věnován přednáškám (3). Pozdní odpoledne jsme strávili v Historickém národním muzeu.

Středa byla tradičně věnována autobusovému zájezdu, tentokrát skutečně vexilologického charakteru. Jeli jsme asi 300 km do Rosaria, města známého především

svým pomníkem zvaným Monumento Nacional a la Bandera a věnovaným národní vlajce (viz snímek na obálce tohoto čísla *Vexilologie*). Před vysokou věží ozdobenou alegorickými sochami se tyčí stožár s obrovskou národní vlajkou. O monumentálnosti objektu svědčí tato čísla: Výška věže 70 m, výška stožáru 30 m, rozměry vlajky 4,50 x 9 m, průměr slunce 1,20 m, celková plocha areálu 10 000 m². Za věží je alej argentinských vlajek bez slunce. Uvnitř je Belgranův sál s jeho sochou a sál s výstavou všech vlajek, znaků a hymen amerických států jakož i Španělska a Itálie. Výhled z věže na celé město a jeho okolí je skutečně obdivuhodný (4).

Následovalo přijetí na radnici v krásné zasedací síni, spojené s projevy prezidenta FIAV a primátora města. Oběd byl podáván v kasárnách v důstojnickém kasinu. V celé Jižní Americe se pokládá hovězí maso a uzeniny na grilu za slavnostní jídlo.

Na naši počest se pozdě odpoledne konalo slavnostní stažení hlavní vlajky. Nastoupily tři vojenské formace v různých uniformách a celý ceremoniál se odehrál za zvuku vojenské hudby. Byli vypuštěni holubi, vojáci z 1. pěšího pluku vystřelili z pokleku salvu z pušek, ba i dělo pomohlo zvýšit lesk ceremonie. Vlajku složili šikovně tak, aby vyšité slunce dostalo čestné místo nahoře.

Čtvrtek byl cele věnován přednáškám a zakončen diskusním panelem číslo 2 o zachování sbírek vlajkových dokumentací, při čemž se uvažovalo hlavně o sbírkách zemřelých vexilologů.

Poslední den se přednášelo pouze dopoledne. Odpoledne se konalo slavnostní zakončení spojené s rozdělováním cen uspořadatelů. Dostal jsem cenu "prvního přihlášeného", tj. osoby s největším zájmem o vexilologii! Taková cena útechy mne sice nenadchla, ale při přebírání ceny jsem se zdvořile usmíval za blesků fotografů (5). Cenu za nejlepší přednášku dostal Ted Kaye z USA (*American City Flags: Survey of 2004*).

Banket na zakončení se konal v městském muzeu. Šest vexilologů bylo jmenováno *Fellow of FIAV*: Angličan Robin Ashburner, Ital Roberto Breschi, Američan John Purcell a Argentinci Aníbal Gotelli, Alberto Perazzo a Gustavo Tracchia. *Argentinskou cenou O. Neubeckera* byl vyznamenán Španěl Sebastian Herreros, *Vexillonem* Čech Petr Exner a Američan John Purcell, oba za přínos v oblasti městských vlajek. Přednáška Australana Ralphy Kellyho (*Caudillos, Coups, Constitutions and Changes: An Analysis of Flags Changes in Latin America*) byla podle funkcionářů FIAV oceněna jako nejlepší.

Poznámky:

(1) V seznamu byl uveden i Ivo Martinec v doprovodu Evy Martinové za ČVS, nepodařilo se mi je najít.

(2) V této souvislosti doporučuji přečíst si poslední odstavec zprávy z 20. ICV na s. 2458 *Vexilologie* č. 130.

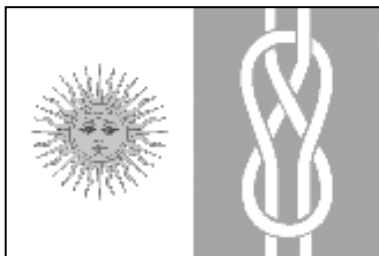
(3) Přednáška Romana Klimeše pod názvem "Lesser Known Flags and Coats of Arms: Symbols of the Island Areas of Scotland" představila méně známé symboly Shetlandských, Orknejských a Východních ostrovů. Moje pak seznámila s prací Vlajkového kabinetu. Podle názoru několika lidí to byla dobrá iniciativa a podobným způsobem by se měli představit i jiní vexilologové, aby o nich svět víc věděl.

(4) Viz také: Gustavo Tracchia: The Flag Monument in Rosario, Argentina. Raven, a Journal of vexillology, svazek 7, 2000.

(5) Byl to obraz někdejší siamské vlajky se slonem a tehdejšího státního znaku, vše v krásném zlatém rámu.

VLAJKY 21. VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU A JEHO POŘADATELŮ

Světový vexilologický kongres bez vlajek je nemyslitelný. Stalo se dobrou tradicí, že se pro kongres navrhuje identifikační vlajka, která pak figuruje na každém místě konání, ať už v přednáškovém sále, při úvodní recepci nebo závěrečném banketu.

Au, M/W

W/B--

*Vlajka 21. mezinárodního
vexilologického kongresu v Buenos Aires,
2:3*

Kongresovou vlajku navrhl Švýcar Pascal Gross, známý především z internetu. Na kongresu samém se však účastník o jeho autorství nic nedozvěděl. Vlajka o poměru stran 2:3 je rozdělena v svisle na dvě stejně veliká pole. U žerdi je bílé, vlajčící polovina je nebesky modrá. Střed bílého pole nese Májové slunce představující Argentinu, pořadatele prvního mezinárodního vexilologického kongresu v Latinské Americe. Na světle modrém poli je zobrazen známý plochý uzel vytvořený ze dvou bílých lan. Uzel symbolizuje vexilologii a přátelství, které spojuje všechny vexilology po celém světě. Návrh byl vybrán 1. června 2004 z 27 návrhů

a vlajka byla pak poprvé slavnostně vztyčena 1. srpna 2005 při zahajovacím ceremoniálu kongresu. Bylo možné ji vidět všude, kde se konala nějaká kongresová akce. Kromě toho dostal každý účastník po jedné stolní národní argentinské a kongresové vlaječce.

*Vlajka Buenos Aires, 2:3,
znak na bílém listu. Černá orlice a
orlíci, žluté zobáky, pařáty a koruna,
červený calatravský kříž.*

Na pódiu přednáškového sálu byly čtyři vlajky, na jedné straně předsednického stolu vlajka Argentiny a Buenos Aires, na druhé straně pořadatelů CIDECA a AAV.

Vlajka města Buenos Aires byla ustavena nařízením č. 49669 z 31. srpna 1995. Na bílém listu uprostřed je umístěn štít přijatý 20. října 1580 Juanem de Garay. Je stříbrný (bílý) s obrazem černé orlice se čtyřmi orlíky téže barvy, všechny figury se zlatými (žlutými) zobáky a pařáty. Orlice nese zlatou (žlutou) korunu. V kantonu je umístěn červený calatravský kříž. Tento kříž má velebit katolickou víru, koruna představuje panování Kastilie a Leónu, orlíci symbolizují čtyři

města, jež se teprve měla založit. Jsou to v první řadě Santa Fe a La Trinidad. Další dvě města byla založena až po de Garayově smrti, Concepción de Nuestra Señora na břehu řeky Bermejo a San Juan de Vera de las Siete Corrientes.

1 1 4,5 W/N 2:3

Vlajka CIDEC: Na černém listě listu bílý kříž skandinávského typu, často opatřený uprostřed kříže znakem organizace.

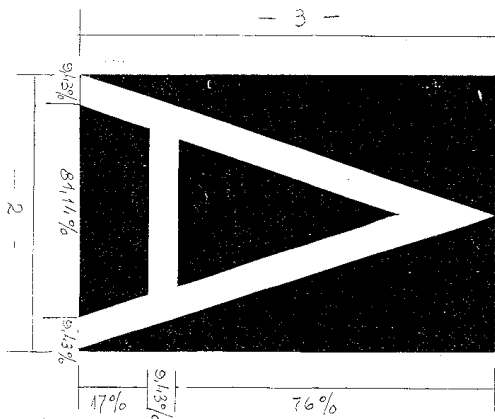

Znak CIDEC

Meziodvětvové středisko kulturních studií (*Centro Interdisciplinario de Estudios Culturales, CIDEC*) pod vedením prof. Aníbala Gotelliho bylo hlavním pořadatelem kongresu. Vlajka střediska je černá a nese bílý (skandinávský) kříž. Tak je popsána ve stanovách. V praxi se však téměř vždy používá se znakem střediska uprostřed kříže.

Černá barva symbolizuje nepořádek, špatnou organizaci, nevědomost, temno vycházející z chaosu. Bílá (nebo stříbrná) naopak znázorňuje světlo, řád, kulturu, vzdělání. Kříž představuje spojenj s duchem, vírou, Bohem a katolickou tradicí Argentiny. Ve znaku má

černá barva tutěž symboliku jako na vlajce. Bílá orlice představuje lidské myšlení, kulturu, vítězství ducha a vzdělání. Strom, ostatně žluté (zlaté) barvy, představuje lidskou kulturu. Pět kořeny je naznačeno, že lidská kultura čerpá ve všech pěti světadřlech. Pět větví nese plody všech kontinentů. Motto **AB ORIENTE ET OCCIDENTE** říká, že kultura přichází jak z východu, tak i ze západu.

Vlajka Argentinské vexilologické společnosti (AAV), 2:3. List je B--, figura představující kombinaci písmen A a V je W.

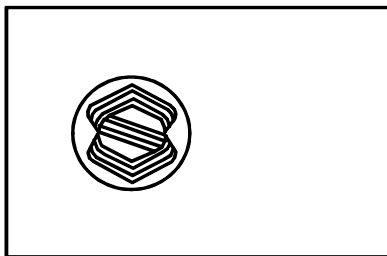
Předsedou **Argentinské vexilologické společnosti** (Asociación Argentina de Vexilología) je Alberto Perazzo. Společnost zavedla svou vlajku 31. dubna 2001 s účinností od 1. června téhož

roku. Je obdélníková o poměru stran 2:3. Na světle modrém listu je bílá figura znázorňující písmena A a V, A pro Asociación Argentina a V pro Vexilologia. Kvůli čitelnosti je kombinace těchto písmen (v podstatě je ale zřetelné pouze písmeno A) položena tak, že paty jsou u žerdi a špička uprostřed vlajčeho lemu. Barva listu je zřejmě převzata z národní vlajky. Na první pohled je vlajka jednoduchá. Přesto si autoři dali s geometrií značnou práci, jak názorně ukazuje připojený obrázek.

Barva nebesky modrá je definována jako Pantone 298 C, a pro potřeby textilního průmyslu jsou poměry barev stanoveny v šestnáctinách: 3 1/4 dílů Pantone Process Blue (20,3 %), 3/4 dílů Pantone Reflex Blue (4,7 %) a 12 dílů Pantone White (75 %).

Na závěr je třeba zmínit se ještě o vlajce společnosti, která byla během zasedání FIAV přijata za plnoprávného člena - **Venezuelské symbolologické společnosti** (ASV,

Asociación Venezolana de Simbolología, krátce Venezimbol). Je tmavě červená o poměru stran 2:3. Posunut k žerdi je bílý kruh a v něm velké písmeno S v barvách venezuelské trikolory. Průměr kruhu představuje přibližně 6/13 vlajkové šířky. Tmavě červená je převzata z vlajky hlavního města Caracasu, ve které tato barva tvoří také hlavní barvu listu. Písmeno S je zkratka pro všeobecnou činnost společnosti, která není výlučně vexilologická. Trikolora vyjadřuje příslušnost k zemi. Stuha je složena tak, že žlutá barva je vždy nahoře, pod ní modrá a dole červená. Autorem vlajky je Raúl Jesús Orta Pardo, předseda společnosti a její neaktivnější člen.

Vlajka Venezuelské symbolologické společnosti, 2:3. List je R+, kruh W a trikolora ve formě písmene S v zemských barvách Y, B, R.

Poznámka: Za informace o vlajkách děkuji P. Grossovi, A. Gotellimu, A. Perazzovi a R. J. Ortovi Pardoovi.

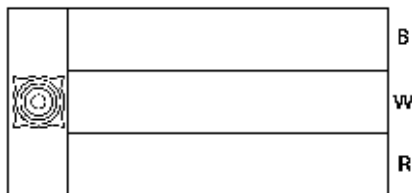
NOVÉ VLAJKY

CHAKASKO

První vlajka Chakaské republiky byla přijata 6.6.1992 republikovým zákonem č. 7 „O státní vlajce Chakaské republiky“, schváleným třetím zasedáním Nejvyššího sovětu Chakaské republiky, který nabyl účinnosti po úředním zveřejnění v novinách „Chakasija“ 3.7.1992. Autory vlajky jsou Gennadij Afrikanovič Vjatkin a Sergej Andrejevič Donskov. Detailní popis vlajky byl obsažen v nařízení o vlajce, schváleném 8.7.1992 usnesením č. 75 prezidia Nejvyššího sovětu Chakaské republiky. Podle čl. 1 Nařízení „O státní vlajce Chakaské republiky“ *státní vlajku Chakaské republiky tvoří obdélníkový tříbarevný list ze*

stejně velkých vodorovných pruhů, bílého, modrého a červeného, z nichž každý zaujímá třetinu šířky vlajky, a svislého podél žerdi vlajky umístěného zeleného pruhu, jehož šířka rovněž odpovídá třetině šířky vlajky. Tři barvy vlajky Chakaské republiky odpovídají barvám státní vlajky Ruské federace a zdůrazňují, že Chakaská republika je subjektem Ruské federace. Zelený pruh při žerdi symbolizuje věčnost života, znovuzrození, přátelství a bratrství národů Chakaska; zelená je tradiční barvou Sibiře. Uprostřed zeleného pruhu je umístěn sluneční znak, vyjadřující hold vážnosti k lidským pokolením, žijícím na území Chakaska a používajícím tento znak na kamenných sochách vyskytujících se pouze v Chakasku. Černá barva, objevující se na slunečním znaku, symbolizuje moudrost lidí, kteří jej kreslili. Sluneční znak představuje geometrickou figuru sestávající z kružnice vepsané do dvou kolmo k sobě postavených kosočtverců, jejichž úhlopříčky jsou v poměru jako 1:0,7. Velikost větší úhlopříčky odpovídá šířce jednoho z pruhů vlajky. Body vrcholů jsou uspořádány pod úhlem 45 stupňů od svislé osy pruhu. Vnější průměr kružnice se rovná 4/5 větší úhlopříčky kosočtverce. Průměry následujících kružnic jsou 7/10, 3/5, 2/5 a 1/3 velikosti větší úhlopříčky kosočtverce. Trojúhelníky („ouska“ slunečního znaku) a první vnější kružnice jsou černé, přičemž další pořadí barev je bílá, černá, bílá a černá. Poměr šířky vlajky k její délce je 1:2. (1)

Zákonem č. 29 z 23.12.1993 „O provedení změn v zákoně Chakaské republiky ‚O státní vlajce Chakaské republiky‘ a ‚O státním znaku Chakaské republiky‘“ byly barvy slunečního znaku na státním znaku a vlajce změněny z černo-bílé na zlato-bílou. (2) V návaznosti na diskusi o státním znaku neschválil Nejvyšší sovět Chakaské republiky návrh na jeho úpravu, předložený radou ministrů, a v r. 1996 vypsál soutěž na vytvoření návrhu vlajky a znaku Chakaska, jehož se zúčastnilo 54 výtvarných umělců. Vzešla z něj

Y + W:V

nová podoba státního znaku, zatímco vzhled vlajky zůstal nedotčen. A to až do 25.9.2003, kdy Nejvyšší sovět provedl změny do zákona č. 7 „O státní vlajce Chakaské republiky“ z 6.6.1992, podle nichž bylo změněno pořadí vodorovných pruhů tak, že jsou nyní sešora umístěny pruhy takto: modrý, bílý a červený. Svislý zelený pruh při žerdi ani podoba slunečního znaku nebyly těmito změnami

dotčeny. Uvedené změny byly vyvolány stížnostmi chakaské prokuratury na nesoulad státní vlajky s federálním zákonodárstvím. Jak je známo, podle ústavního zákona o státní vlajce Ruské federace nesmí ruská vlajka tvořit základ ani prvek vlajky subjektu federace.

Poznámky:

- (1) Vlajka v této podobě byla popsána a vyobrazena ve *Vexilologii* č. 87, s. 1706.
 - (2) Tuto změnu zaregistrovala příloha k *Vexilologii* č. 102, M.V.Revničev – P. Exner, Státní znaky republik Ruské federace, s. 13.
- (M.V. Revničev, *Istorija gosudarstvennych simbolov Respubliki Chakasija*, *Flag* č. 2 (5), listopad 2003, přeložil J. Martykán)

NOVÉ ZNAKY

CHAKASKO

Znak schválený zákonem č. 8 ze 6. června 1992 a výtvarně provedený Vladimírem Fedorovičem Lagodičem a Viktorem Jakovlevičem Butanajevem byl mezi obyvatelstvem této republiky velmi neoblíbený. Protože obsahoval kresbu stylizovaného levharta sněžného stočeného do klubička (viz *Vexilologie* č. 87, s. 1706), byl hanlivě označován za znak s embryem nebo system. Ani doplnění znaku černým nápisem Chakasija 20. října 1992 (viz *Vexilologie* č. 89, s. 1743) a změna barvy slunečního emblému z bílo-černé na bílo-žlutou 23. prosince 1993 neovlivnil tento negativní názor. S podobou znaku byla nespokojena také Rada ministrů, a proto přijala 20. září 1996 zvláštní nařízení č. 204-p, jímž doporučila Nejvyšší radě Chakaské republiky, aby vybrala ze dvou návrhů nový znak a upravila příslušný zákon a nařízení. Popis první varianty zněl: *Státní znak Chakaské republiky obsahuje stojícího šedého levharta na modrém podkladu lemovaném červeno-modro-bílou stuhou, na níž jsou zlaté klasy. V horní části znaku je žlutý sluneční emblém, v dolní části nápis Chakasija na zeleném podkladu.* Druhá varianta byla popsána jako *stojící levhart sněžný na modrém podkladu lemovaném zlatým kruhem a zlatými klasy na stuze v barvách státní vlajky Ruské federace. Za levhartím hřbetem je stará kamenná socha.* Z těchto dvou variant postupně vykrystalizoval společný návrh,

spočívající ve zlatém okřídleném levhartovi v kruhu rozděleném třemi vodorovnými pruhy na červený, bílý a modrý segment. Do horní červené části se dostal zlatý chakaský sluneční emblém, do modré části stříbrný prvek chakaského národního ornamentu se třemi lístky (červeným, stříbrným a modrým). Celý kruh byl po obvodu lemován úzkým stříbrným prstencem a obklopen zlatými stylizovanými pšeničnými klasy na tmavě modrém podkladu. Ty se stýkaly v dolní části u tmavě modrého panelu, v němž byl zlatý nápis Chakasija (**obr. 1**). Ve stejnou dobu se objevil návrh změnit vlajku tak, aby měla tři vodorovné pruhy (modrý, bílý

a červený), zlatý chakaský sluneční znak a zlatého okřídleného levharta. Současná chakaská vlajka se totiž lišila od vlajky Ruské federace jen zeleným pruhem u žerdi a slunečním emblémem na něm. To odporovalo 7. požadavku Nařízení o státní vlajce RF schváleného prezidentským výnosem z 11.12.1993 č. 2126 a především článku 8 ústavního zákona z 25.12.2000 č. 1-FKZ, kde se píše, že *Vlajky subjektů Ruské federace nesmí být identické se státní vlajkou RF a že se státní vlajka nemůže stát heraldickým podkladem pro vlajky subjektů RF, zařízení, organizací a administrativně-územních útvarů.* Nejvyšší rada Chakaské republiky však nepřijala doporučení Rady ministrů a v r. 1996 vyhlásila soutěž na znak a vlajku. Zúčastnilo se jí 54 umělců a za nejlepší byl vybrán návrh Alexandra Kotožekova, aniž se k němu mohla vyjádřit veřejnost. Dne 29. května 2001 přijal Nejvyšší sovět Chakaské republiky Zákon o vnesení změn do článku 2 zákona o znaku Chakaské republiky. Zákon dostal č. 34 a podepsal ho 14. června 2001

předseda vlády Chakaské republiky Alexej Lebed' (bratr gubernátora Krasnojarského kraje Alexandra Lebedě). V platnost vstoupil 1. ledna 2002 a nový znak byl v něm takto neheraldicky popsán: „Čl. 2. Státní znak Chakaské republiky je tvořen červeným oválným štítem, jenž je v horní části vykrojen a na němž je bílý (sic! MR) okřídlený sněžný levhart s tmavými (sic! MR) skvrnami na hřbetu a se zdviženou přední pravou tlapou. Štít je lemován březovými větvemi se zelenými listy. V základně lemování je nápis Chakasija v zeleném šestiúhelníku, v horní části, kde se lemování rozzevirá, je sluneční emblém. Nápis Chakasija a sluneční emblém jsou zlaté.“ (Obr. 2)

Z barevného vyobrazení, které je přiloženo k textu, vyplývá, že státní znak Chakaské republiky je tvořen stříbrným kruhovým štítem, do jehož středu je položena červená tradiční ozdoba pogo, kterou nosí ženy na prsou. Ta má srdčítý tvar a je dvojité zlatě lemována. Na ozdobě je vyobrazen stříbrný okřídlený levhart ve skoku se zlatými očima a drápy, jehož obrysy, svalstvo a kůže jsou zlatě prokresleny. Z obou stran je ozdoba obklopena věncem červených větví se zelenými zubatými březovými listy. Mezi spodními konci větví je zelený panel, jenž je lemován zlatou tenkou stuhou, se zlatým nápisem Chakasija. Nad ozdobou v horní části štítu je zlatý sluneční znak se čtyřmi „oušky“ a dvěma stříbrnými soustřednými prstenci.

Původní varianta znaku počítala s vyobrazením sněžného levharta „enface“ jako na návrhu znaku z r. 1996 a nikoliv z profilu.

Obr. 3

Dne 19. března 2003 XVI. zasedání Nejvyššího sovětu Chakaské republiky schválilo novou redakci zákona Chakaské republiky „O státním znaku Chakaské republiky“.

Podle článku 2 zákona: *Státní znak Chakaské republiky tvoří na stříbrném poli vyobrazení červeného, tence zlatě lemovaného a zdobeného, štítu Amazonek, který nese stříbrného krácejícího okřídleného levharta ve střehu. Štít je provázen nahoře zlatým, tence zeleně lemovaným, slunečním znakem – symbolem vesmíru (v podobě bezantu (ornamentu) uzavřeného do dvou kružnic,*

přičemž z vnější kružnice vycházejí čtyři šikmé paprsky) a lemován věncem ze dvou červených březových větví se zeleným listovím. Pod věncem je – v prostoru mezi větvkami – nápis Chakasija na zelené stuze (Obr. 3). Podle všeho byl text popisu sestaven v Heraldické radě prezidenta Ruské federace. Zákon nabyl účinnosti 1.7.2003.

(Dopis vedoucího úřadu vlády L. Časovníkova z 5.3.2002 č. LČ-226, materiály vystavené na webu <http://www.sibline.ru> (noviny Komersant Sibirii), <http://www.apn.ru> (Agentura politických informací), <http://www.maitakov.ru> (stránky poslance G.G. Majtakova) a <http://www.shans.khakassia.ru>. Informace o návrzích znaku a jejich barevná vyobrazení ochotně poskytl orenburský vexilolog V. Lomancov.)

M.V. Revnivcev

RŮZNÉ

DALŠÍ ČESKÝ VEXILOLOG OCENĚN VEXILLONEM

Na XXI. mezinárodním vexilologickém kongresu, který proběhl začátkem srpna 2005 v Buenos Aires, obdržel náš člen Petr Exner cenu Vexillon udělovanou Mezinárodní federací vexilologických asociací (FIAV). Vexillon je udělován jednou za dva roky při příležitosti konání světového kongresu za nejdůležitější příspěvek světové vexilologii v průběhu dvou let předcházejících kongresu. Cena mu byla udělena za dlouholetou práci pro českou komunální vexilologii, činnost v parlamentním podvýboru a publikaci kompletního soupisu českých komunálních vlajek v tištěné i elektronické podobě na internetu. Vexillon je tak oceněním nejen pro držitele samotného, ale i pro parlamentní podvýbor, který důsledně a dlouhodobě dbá o odbornou správnost, unikátnost a nezaměnitelnost komunálních symbolů v České republice.

Ing. Petr Exner (*1950), člen České vexilologické společnosti od r. 1975 a expert Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, pracuje na Univerzitě Hradec Králové. Zařadil se tak mezi deset světových vexilologů, kteří toto ocenění získali od roku 1989, kdy Australská vexilologická společnost (Flag Society of Australia) udělování Vexillonu iniciovala.

-jm-

19. ZASEDÁNÍ VALNÉHO SHROMÁŽDĚNÍ FIAV

Zasedání delegátů se uskutečnilo večer prvního kongresového dne, tj. 1. srpna 2005. Mělo produktivní ráz, protože se jednalo podle tzv. *Bourinot's Rules of Order* (ISBN 0-7710-8336-X) přijatých dne 23. července 2001 v Yorku.

Na zasedání jsem zastupoval jako jediný přítomný člen výboru Českou vexilologickou společností a dále i Středisko vexilologických informací kolegy Petra Exnera. Roman Klimeš byl zástupcem své organizace Word Vexillological Research Institute, kromě toho i Ruského střediska vexilologie a heraldiky a Znamierowského Heraldického a vexilologického institutu.

Přítomní delegáti zastupovali 42 organizací. Zdá se, že mnoho společností či organizací se stává členy FIAV pouze z prestižních důvodů, neboť se potom ani nenamáhají zúčastnit se zasedání nebo pověřit jiného delegáta svým zastupováním. Už se nehlasovalo zvednutím ruky (nebo i nohama a jazykem jako při dřívějších zasedáních). Byly rozdány hlasovací lístky. Jeden delegát měl dokonce 8 hlasů, které držel jako hrací karty. Je skutečně otázka, zda je takové zastupování smysluplné.

Jednomyslně byly schváleny závěry předešlého valného shromáždění, jež se konalo v roce 2003 ve Stockholmu. Po zprávách funkcionářů FIAV o jejich činnostech jsme vyslechli zprávu Gerda Vehrese o stavu příprav na berlínský kongres, organizovaný Německou společností DGF spolu s Německým historickým muzeem. Má se konat ve dnech 6.-10. srpna 2007.

O členství ve federaci se ucházely dvě organizace. O první se vůbec nejednalo. Byla to NZFIT (*New Zealand Flag Institute Trust*). Novozélandčané se totiž nedostavili, ani nepověřili nikoho zastupováním. Druhá organizace, Venezuelská symbolologická (nebo jen symbologická, jak se oni sami nazývají) společnost (ASV, Asociación Venezolana de Simbología, krátce Venezimbol), byla přijata po krátkém vysvětlení podaném Gustavem Tracchiou, členem společnosti a jejím zástupcem, všemi hlasy. Vysvětlil, že v podobných zemích je téměř nemožné založit čistě vexilologickou společnost pro nedostatek kádrů. O vlajce tohoto sdružení pojednávám na jiném místě. Členství VDCN bylo zrušeno, protože úmrtím jejího ředitele, Derkwillema Vissera ml., přestala organizace existovat.

O místě konání kongresu v roce 2009 se nemohlo jednat, protože nebyl k dispozici žádný kandidát. Výbor FIAV byl proto valným shromážděním pověřen vyřešit tuto otázku ještě před berlínským kongresem. Není vyloučeno, že se bude konat v USA. O ICV24 (2011) se nejednalo, výbor však doufá, že se pořádání ujmou Japonci.

Diskuse o chybějících kongresových zprávách nepřinesla žádné přísné řešení, ač by si to stav věcí zaslouhoval. Zprávy za léta 1973 (Londýn) a 1981 (Ottawa) se považují za neuskutečnitelné (organizátoři při tom ani nezrudli). Za zprávu z varšavského kongresu je zodpovědný Wladyslaw Serwatowski, který však v Buenos Aires nebyl přítomen. CD nazvané "*Documentation of the 16th International Congress for Vexillology - Part One July 2003*" rozdal W. Serwatowski na stockholmském kongresu některým zájemcům, ale ne všem. Nepřítomným je vůbec nerozeslal. CD obsahuje pouze některé texty. V přípravě je prý 2. díl, který by měl obsahovat zůstatek textů a snad i vyobrazení (bez nichž mnohý text nemá vůbec smysl). Na CD o yorckém kongresu se prý pracuje. FOTW nabídla odbornou pomoc. Zdá se, že éra brožur patří minulosti. Zprávy z českých kongresů zůstávají tedy čestnou výjimkou.

Jako náhradu za ztracenou původní vlajku FIAV věnovala NAVA novou, a to s třásněmi. Prezident Michel Lupant a generální tajemník Charles Spain byli zvoleni aklamací, protože se nepřihlásil žádný protikandidát. Na funkci generálního tajemníka pro kongresy kandidoval předseda německé společnosti Andreas Herzfeld. Při tajném hlasování dostal pouze 10 hlasů, čímž byl dosavadní tajemník Graham Bartram 33 hlasy potvrzen ve své funkci.

Zasedání skončilo po dvouhodinovém jednání. Rozhodnutí řídit se Bourinotovými pravidly se ukázalo jako správné.

jt

NĚMEČTÍ VEXILOLOGOVÉ SNĚMOVALI

Generální zkouškou na mezinárodní kongres FlagBerlin 2007 se mělo pro Německou vexilologickou společnost stát 14. setkání německých vexilologů, které se ve dnech 17. a 18.9.2005 konalo v Berlíně. Přes kolizi s termínem spolkových voleb se v Německém historickém muzeu (DHM) sešlo 26 německých i zahraničních vexilologů a několik jejich rodinných příslušníků; českou vexilologii zastupovali kromě autora těchto řádků i P. Exner, L. Hnát a R. Klimeš, který je současně členem DGF. Setkání bylo zahájeno v sobotu v auditoriu moderní přístavby muzea, jejímž autorem je známý americký architekt čínskému původu I.M. Pei, a to pozdravem zástupce ředitele muzea D. Vorstehera a stručnou prezentací vexilologické sbírky DHM jejím kurátorem K.-P. Mertou. V moderní posluchárně, která snad jen z důvodu nepřítomnosti tradičního dodavatele příležitostných vlajek J. Rimanna nebyla ozdobena vlajkou 14. setkání (vlajka DGF doplněná bílou siluetou berlínského medvěda v žerďové části), pak zaznělo 5 přednášek a pozdě odpoledne proběhla i první část výroční schůze DGF. Do odborného programu, jenž byl zahájen referátem E. Günthera o vlajkách a znacích bývalého rakouského (dnes českého) Slezska, přispěli i dva čeští vexilologové – R. Klimeš přednáškou o symbolech Podkarpatské Rusi a L. Hnát vystoupením na téma národní vlajka Lužických Srbů. Pozoruhodná byla i vystoupení J. Majewského a G. Staacka k problematice vexilologické terminologie a popisu obecních vlajek v různých spolkových zemích Německa. Sobotní program zakončily referáty G. Vehrese o průběhu ICV v Buenos Aires, jakož i postupu prací na přípravě příštího kongresu, který se bude již za dva roky konat právě v areálu Německého historického muzea v Berlíně. G. Vehresovi byla při této příležitosti předána čestná vlaječka ČVS jako ocenění jeho dlouholetého zájmu o činnost naší společnosti a její propagace v zahraničí. Procházka po známém berlínském bulváru „Unter den Linden“ a společná večeře účastníků v rázovité hospodě „Alt-Berliner Wirtshaus“ ukončily první den setkání. Druhý den se účastníci setkali již v historické budově DHM, resp. v kinosále bývalé Zbrojnice. Tady referovali M. Schmöger (Vlajky italských politických stran a jejich srovnání s německými politickými symboly) a P. Vagnat (Vlajky francouzských regionů, departmentů a obcí), resp. pokračovala výroční schůze Německé vexilologické společnosti zprávou představenstva, zprávou o hospodaření a volbou představenstva na nové funkční období. V té době však již byli čeští účastníci setkání – plní pozoruhodných zážitků i odhodlání přijet do Berlína za dva roky znovu – na cestě domů.

-jm-

PAMĚTNÍ DESKA ODHALENA JAROSLAVU KURSOVI

Dne 28. října 2005 byla v Blovicích nedaleko Plzně v rámci oslav státního svátku vzniku Československa odhalena pamětní deska zdejšímu rodákovi, autorovi návrhu československé vlajky Jaroslavu Kursovi. Stalo se tak v roce 85. výročí schválení definitivní podoby československé vlajky Národním shromážděním, v roce 130. výročí Kursova narození a také v roce 55. výročí jeho úmrtí. Odhalení desky na budově školy, rodném domě Jaroslava Kursy, se zúčastnilo mnoho významných hostů, poslanců, zástupců Plzeňského kraje a také starostů okolních obcí. Slavnostní projev přednesl starosta Blovic Jan Poduška, po němž o Jaroslavu Kursovi pohovořil člen České

vexilologické společnosti Aleš Brožek, který má významný podíl na pátrání po podobě Jaroslava Kursy a myšlence pořídit pamětní desku v Blovicích. Tu potom spolu se starostou obce odhalila Kursova praneteř Eva Sassmannová. Pamětní desku z imitace bronzu vytvořil sochař Jiří Fuchs z Prahy. Vyobrazuje československou vlajku, na níž je poněkud nepřesně vymodelována Kursova tvář. Z vexilologického hlediska je možno vytknout, že ačkoliv poměr stran desky odpovídá přibližně poměru šířky k délce vlajky, klín nesahá do jejího středu a šikmé šrafování klínu odpovídá purpurové barvě, zatímco pro barvu modrou mělo být použito vodorovné šrafování. Českou vexilologickou společnost na slavnostním odhalení desky zastupovali kromě řečníka Aleše Brožka také Zbyšek Svoboda a Petr Exner z Podvýboru pro heraldiku a vexilologii PS PČR a dále Ladislav Hnát a Karel Černý.

pex

UPOZORNĚNÍ

Na webové stránce ČVS je otištěn návrh volebního řádu. Vyzýváme členy ČVS, aby sdělili výboru své připomínky do 28.2.2006. Těm, kteří nemají přístup na internet, zašle výbor návrh řádu na vyžádání.

Autoři hlavních článků:

RNDr. František Pícha, Erbenova 13, 602 00 Brno

Ing. Jiří Tenora (Jiri.Tenora@t-online.de), Preussenstr. 20 B, D-12524 Berlin, SRN

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) – the journal of the Czech Vexillological Society (former Vexillological Club), CZ-130 00 Prague 3, Pod lipami 58, The Czech Republic. E-mail address vexilologie@centrum.cz, <http://www.vexilologie.cz> Editor-in-chief Aleš Brožek. Editorial Board A. Brožek, P. Exner, P. Fojtík, J. Hubka, J. Martykán, L. Mucha (chairman), Z. Svoboda and J. Tenora. Artwork Petr Exner and Viktor Anatolijevič Lomancov. English translations Jaroslav Martykán.

December 2005

No. 139

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj České vexilologické společnosti (bývalý Vexilologický klub), 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Elektronická adresa vexilologie@centrum.cz, <http://www.vexilologie.cz> Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc. (předseda), dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. P. Exner a V. A. Lomancov. Anglické překlady ing. Jaroslav Martykán.

Prosinec 2005

č. 139

OBSAH:

NA OKRAJ KRAJSKÝCH ZNAKŮ A PRAPORŮ	2659
ZPRÁVA Z 21. MEZINÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU V BUENOS AIRES	2670
VLAJKY 21. VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU A JEHO POŘADATELŮ	2673
NOVÉ VLAJKY	2675
Chakasko	2675
NOVÉ ZNAKY	2677
Chakasko	2677
RŮZNÉ	2679
Další český vexilolog oceněn Vexillonem	2679
19. zasedání valného shromáždění FIAV	2679
Němečtí vexilologové sněmovali	2681
Pamětní deska odhalena Jaroslavu Kursovi	2681
Upozornění	2682

CONTENTS:

MARGINAL NOTES ON REGIONAL ARMS AND FLAGS	2659
THE REPORT FROM ICV 21 IN BUENOS AIRES	2670
FLAGS OF ICV 21 AND ITS ORGANIZERS	2673
NEW FLAGS	2675
Khakassia	2675
NEW ARMS	2677
Khakassia	2677
VARIA	2679
Another Czech vexillologist has received Vexillon	2679
The 19th FIAV General Assembly	2679
German vexillologists have gathered	2681
A memorial plaque was unveiled in the birthplace of Jaroslav Kursa	2681
Notice for the members of CVS	2682